

PROFESSIONEEL STATUUT VOOR DE WERKNEMER

AMBITIE EN AUTONOMIE

Professioneel statuut voor de werknemer	Februari 2020	
	Versie 1	
	Datum MT: 27-1-2020	akkoord
	Datum delegatie (P) GMR: 14-3-2020	akkoord
	Datum bestuurscommissie (bevoegd gezag): 31-3-2020	akkoord
	Datum GMR: 14-4-2020	akkoord
	Datum bestuurscommissie (bevoegd gezag): 12-5-2020	akkoord

Inhoud

Voorwoord	blz. 3
1. Inleiding	blz. 4
2. Aanvullende redenen professioneel statuut	blz. 5
3. Wetswijziging	blz. 6
4. Professioneel statuut	blz. 7
5. Toelichting	blz. 8

Voorwoord.

De sociale partners en de minister van Onderwijs Cultuur en Wetenschappen (OCW) hebben in het Convenant Actieplan Leerkracht van Nederland in 2008 afspraken gemaakt over de wettelijke verankering van de professionele ruimte (zeggenschap) van de werknemer in het kader waarvan inmiddels een professioneel statuut (WBL 2018) tot stand is gebracht.

Een sterkere positie van de werknemer in de school begint bij de erkenning dat de werknemer in de dagelijkse onderwijspraktijk over de professionele ruimte moet beschikken om zijn/ haar werk goed te kunnen doen. Sociale partners en de minister van OCW onderschrijven dat beginsel en hebben afgesproken dat de positie van de werknemer wordt versterkt door deze professionele ruimte, de interne zeggenschap van de werknemer ten aanzien van het ontwerp en de uitvoering van het onderwijskundig en kwaliteitsbeleid van de school, onderdeel wordt van de zorg van het bevoegd gezag voor goed bestuur. Professionele ruimte betekent tevens rekenschap geven over de kwaliteit van het werk.

In de lijn daarmee wordt in het wettelijk kader verankerd:

- de professionele ruimte van de werknemer;
- het uitgangspunt dat de werknemers samenwerken met collega's, vorm en inhoud geven aan die professionele ruimte en dat zij dat doen in samenspraak met management, binnen de kaders van de eindverantwoordelijkheid van het bevoegd gezag;
- het uitgangspunt dat het bestuur, management en werknemers in onderling overleg beslissen en vastleggen hoe de interne zeggenschap van werknemers wordt georganiseerd.

De uitgangspunten uit het wettelijk kader zijn nader uitgewerkt in een professioneel statuut. (hoofdstuk 5)

1. Inleiding.

OPO Ameland stelt de komende jaren voor het onderwijs twee begrippen centraal: ambitie en relatieve autonomie.

Ambitie, omdat werknemers streven naar het allerbeste onderwijs voor hun leerlingen. Onderwijs maak je samen, lesgeven is een professie die om passie vraagt. Om dat werk goed uit te voeren, moet de werknemer zijn eigen koers kunnen varen.

Relatieve autonomie is zo het tweede sleutelwoord. De koers die de werknemer kiest, vindt zijn wortels in een gedegen opleiding, goede nascholing, een schoolorganisatie, die hem/ haar ondersteunt om de ambities te realiseren.

Autonomie betekent géén isolement vandaar relatief: werknemers stellen samen de kaders vast van de gezamenlijke koers en leggen daarover verantwoording af.

Ambitie en relatieve autonomie zijn zo ook de kernbegrippen van het Professioneel Statuut, waarbij de volgende elementen een onderdeel vormen.

- **Uitgangspunt**

Onder professionele autonomie verstaan we de vrijheid van de werknemer om binnen de kaders van wet- en regelgeving en de instellingsvisie, vorm te geven aan het onderwijs van de aan hem/haar toevertrouwde leerlingen. Het gaat dan om vrijheid van oordeelsvorming, pedagogisch-didactisch handelen en inhoud van het onderwijs.

- **Werkstructuur**

De verantwoordelijkheid voor de keuzes van de methodes, werkwijzen, groeperingsvormen, leerstofinhoud, toetsing, ligt bij de professionele leerkracht, in samenspraak met het team. Het taakbeleid wordt vastgesteld in het team.

- **Relatie met leerling**

De werknemer houdt zich aan de regels rondom vertrouwelijkheid en geheimhouding zoals vastgelegd in de wet op de privacy. Hij/ zij houdt er duidelijke ethische en morele gedragsregels op na. Met een pestprotocol/ document sociaal welbevinden zorgt hij/zij voor een veilig werkklimaat voor leerlingen.

- **Kwaliteitszorg**

De wijze van beoordelen en evalueren van de schoolprestaties is in eerste instantie de verantwoordelijkheid van de werknemer, binnen de kaders van teamafspraken. De werknemer kan daarop aangesproken worden. De werknemer is medeverantwoordelijk voor het kwaliteitszorgsysteem op de school. Verantwoording wordt afgelegd aan betrokkenen: ouders, bestuur en maatschappij. (wet BIO, zie pagina 8).

- **Scholing en coaching**

De professional heeft recht op coaching in de beginperiode van zijn werknemerschap, intervisie tussen collega's moet mogelijk zijn en supervisie moet aangeboden worden als medewerkers dreigen vast te lopen.

De werknemers worden betrokken bij de keuzes voor de scholing ten dienste van het onderwijsproces; er moet ruimte zijn voor scholing in het kader van een persoonlijke, professionele ontwikkeling (wet BIO, zie pagina 8).

- **Positie werknemers**

Werknemers dragen altijd de eindverantwoordelijkheid over beoordelingen van leerlingen. Werknemers zorgen er voor dat het aanzien van de beroepsgroep niet geschaad wordt. Werknemers vervullen een voorbeeldfunctie voor leerlingen.

- Werkcondities

Het peil van de voorzieningen voor de leerlingen moet in overeenstemming zijn met de kwaliteitseisen die aan het onderwijs gesteld worden. Werknemers moeten beschikken over een adequate werkplek, voldoende ict- faciliteiten en up-to-date vakliteratuur. De organisatie van de school moet het professioneel werken ondersteunen. Bij conflicten met leerlingen of ouders, krijgt de werknemer voldoende ondersteuning. Er is een goed veiligheidsbeleid.

2. Aanvullende redenen professioneel statuut.

Het professioneel statuut is niet alleen in het belang van de werknemer, maar geeft duidelijkheid met betrekking tot de verantwoordelijkheden van de totale onderwijsorganisatie.

De volgende redenen zijn eveneens van belang voor het opstellen van een professioneel statuut:

- De pedagogisch/didactische relatie werknemer-leerling moet in het onderwijs centraal staan. Er is gebleken dat goed onderwijs is gebaat bij een grotere autonomie van de professionals in de professionele gemeenschap: de school is een publieke instelling, met maatschappelijke taken;
- Ruimte voor de professional betekent dat werknemers betrokken zijn bij de visieontwikkeling van de school, de uitvoering en de verantwoording;
- De schoolorganisatie moet er zo uitzien dat alle organisatieonderdelen de professionele cultuur weerspiegelen;
- De primaire taak van de werknemer is dat hij/ zij naar zijn uiterste vermogen alle leerlingen zo goed mogelijk opleidt en daarover structureel verantwoording aflegt;
- Het is van belang en gewenst dat het accent en het aangrijpingspunt van de overheid hierbij moet liggen op de ontwikkeling van echte professionaliteit;
- Binnen de organisatie heeft de directeur als taak de relatie werknemer/ leerling te faciliteren, werknemers moeten het werk van directeuren als ondersteuning ervaren bij hun werk, waarbij zij zelf ook een verantwoordelijkheid hebben.

3. Wetswijziging.

Het professioneel statuut is de vertaling van de wijziging van de Wet op het primair onderwijs zoals is aangegeven in de staatscourant nr.2 van het vergaderjaar 2009-2010 van de Tweede Kamer der Staten-Generaal.

De wet op het primair onderwijs is als volgt gewijzigd:

Na artikel 29 wordt ingevoegd artikel 29a, luidend als volgt:

Artikel 29a deskundigheid en verantwoordelijkheid werknemers

1. De werknemer beschikt over zeggenschap binnen de school, waaronder ten minst wordt verstaan de zeggenschap van de werknemer over het onderwerp en de uitvoering van het onderwijskundig beleid en het beleid met betrekking tot de kwaliteit van het onderwijs.
2. De werknemer geeft in samenwerking met de andere werknemers en in overleg met het bevoegd gezag vorm en inhoud aan de zeggenschap, bedoeld in het eerste lid.
3. Het bevoegd gezag stelt na overleg met de werknemers een regeling voor het werkoverleg vast met betrekking tot de wijze waarop zeggenschap wordt georganiseerd.

4. Professioneel Statuut

1. De werknemer in het onderwijs is een professional die zijn beroep bewust, verantwoord en met de benodigde vakbekwaamheid verricht.
Voor de werknemer in het PO zijn de vakbekwaamheidseisen gegeven in de Wet op de beroepen in het onderwijs (BIO) en de wet beroep leraar (WBL) maatgevend.
Voorzover daaraan binnen de instelling nadere invulling wordt gegeven, worden de werknemers die het betreft betrokken bij de besluitvorming daarover.
2. De werknemer borgt samen met zijn collega's in teamverband de kwaliteit van de beroepsuitoefening ten behoeve van het onderwijs en legt daarover intercollegiaal actief verantwoording af.
3. De werknemer stelt zich in het team waarbinnen hij werkzaam is collegiaal op. Voor werknemers die betrokken zijn bij het directe onderwijsproces geldt dat onderwijs geven in hoge mate teamwerk is. Hierbij wordt erkend dat deze ruimte voor samenwerking beperkingen oplegt aan de individuele invulling van het zelfstandig handelen.
4. De organisatie schept ruimte voor werknemers om professioneel handelen te optimaliseren. De werknemer investeert in dit proces door het op peil houden van zijn vakbekwaamheid, onder andere ten aanzien van de ontwikkelingen in het bedrijfsleven en de onderwijsketen, en actieve deelname aan het werkoverleg.
5. De professionele werknemers worden binnen de instelling actief betrokken bij de totstandkoming van het beleid van de organisatie op de terreinen, waar hun beroepsuitoefening betrekking op heeft.
6. Op de instelling worden door middel van een regeling voor het werkoverleg afspraken gemaakt over de wijze waarop de betrokkenheid van de professionele werknemers bij de totstandkoming van dit beleid wordt geregeld. Het uitgangspunt is hierbij dat er een goede afstemming komt tussen de zeggenschap van de professionele werknemers en de medezeggenschap van de medezeggenschapsraad.
7. Er zijn onvermijdelijk situaties waarin organisatiebelang en de professionele inbreng kunnen botsen. Professionele werknemers en het bevoegd gezag zijn zich ervan bewust dat een dialoog over de dilemma's die kunnen ontstaan een bijdrage kan leveren aan verdere professionalisering van de organisatie en leveren een uiterste inspanning om daarover tot afstemming te komen.
8. De rechtsbescherming die de werknemer op grond van zijn arbeidsovereenkomst en de cao po geniet en de bevoegdheden van de medezeggenschapsraad in het kader van de Wet Medezeggenschap op scholen bieden de waarborg dat in situaties waarin de dialoog niet tot oplossing leidt recht kan worden gedaan.
9. Het bevoegd gezag (bestuur) erkent met de ondertekening van het professioneel statuut de professionele autonomie en verantwoordelijkheid van de werknemer en het recht om – binnen wettelijke, organisatorische en professionele kaders – zelfstandig en in collegiale samenspraak - beslissingen te nemen over de beroepsuitoefening.
De werknemer erkent dat de eindverantwoordelijkheid voor zijn verrichtingen bij de werkgever berust. De werknemer is verantwoording verschuldigd over alle taken, inclusief de beroepsinhoudelijke aspecten die worden uitgevoerd ter

vervulling van de functie.

5. Toelichting.

Punt 7 Professioneel Statuut

a. Belangrijke verandering van onderwijskundige doelstelling van de instelling

Het gaat daarbij om instemmingsrecht voor de medezeggenschapsraad ten aanzien van een voorgenomen besluit dat een belangrijke wijziging van de onderwijskundige doelstelling van de instelling tot gevolg heeft. Daarbij moet bijvoorbeeld worden gedacht aan de invoering van didactische modellen voor de gehele instelling.

b. De organisatie van het onderwijsprogramma (schoolplan):

Partijen achten het van belang dat ten aanzien van het onderwijsprogramma zowel de medezeggenschap als de zeggenschap tot zijn recht komt. Dit wordt gerealiseerd door duidelijke afspraken te maken over wat tot het domein van de zeggenschap behoort en wat tot het domein van de medezeggenschap.

In het primair onderwijs is het onderwijsteam de basis organisatorische eenheid. Bij een goede uitoefening van de zeggenschap vindt binnen ieder onderwijsteam in collegiaal verband besluitvorming plaats over de uitvoering van het onderwijs. Het onderwijsteam is in eerste instantie verantwoordelijk voor het onderwijsproces, en bepaalt de didactisch-pedagogische aanpak en lesmethoden binnen de wettelijke eisen en binnen de door de instelling in overleg met de medezeggenschapsraad vastgestelde kaders. Dit is het "hoe" van het onderwijs. Het onderwijsteam legt daarover verantwoording af via de managementlijn teneinde de door de wetgever bij het bevoegd gezag gelegde eindverantwoordelijkheid voor de kwaliteit van onderwijs inhoud te kunnen geven.

Op iedere instelling wordt een regeling voor werkoverleg vastgesteld waarin tenminste is opgenomen, dat binnen de wettelijke, financiële en beleidskaders over alle aangelegenheden betreffende de didactisch-pedagogische aanpak en lesmethoden in het werkoverleg van het onderwijsteam besluitvorming plaatsvindt. Hiermee is invulling gegeven aan de zeggenschap van de werknemer.

De medezeggenschapsraad heeft instemmingsrecht op het reglement voor het werkoverleg (artikel 12, lid d WMS)

H, j, k en c: Formatiebeleid, taakbelastings- en taakverdelingsbeleid, meerjarig financieel beleid.

In de Wet Medezeggenschap Scholen (WMS) waren bevoegdheden toegekend aan het personeelsdeel van de medezeggenschapsraad. Het betreft bevoegdheden die de medezeggenschapsraad de mogelijkheid bieden medezeggenschap uit te oefenen op onderwerpen, die voor een onderwijsinstelling van strategisch belang zijn.

Het betreft een instemmingsbevoegdheid ten aanzien van een voorgenomen besluit met betrekking tot:

1. Formatiebeleid

2. Taakbelastings- en taakverdelingsbeleid voor zover niet in de cao is geregeld: Hoewel voorgenomen besluiten op deze onderwerpen ook aan te merken zijn als een regeling op het gebied van arbeidsomstandigheden waarvoor artikel 12, lid h van de WMS een instemmingsrecht geeft, wordt er waarde aan gehecht dit nog eens expliciet te benoemen.

N.B. Het statuut kan op scholen en instellingen gewoon worden opgesteld. Voor de zekerheid kan in het statuut worden opgenomen dat, wanneer later blijkt dat bepalingen in het professioneel statuut strijdig zijn met de professionele standaard, de professionele standaard altijd voorgaat. Ook kan op het moment dat er een professionele standaard is vastgesteld, worden besloten om op basis daarvan het statuut, indien nodig, te herzien.